

Kennisplatform

Veehouderij en humane gezondheid

RIVM | GGD GHOR NEDERLAND
WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH
UNIVERSITEIT UTRECHT | LTO NEDERLAND
OMGEVINGSDIENST NL | ZONMW

Verlag workshop 5

Systemprongen in de veehouderij; wat
vindt de samenleving hiervan?

Veehouderij en humane gezondheid

Over onderzoek, samenwerking en toekomst

3 november 2017

Kipster, De praktijk

Kerngedachten

1. De ambitie: de beste kippenboerderij (3 sterren)
2. Meerdere producten: eieren, haantje ,oude legkip, mest
3. Grond meer gaan gebruiken voor productie van humane voedsel en alleen reststromen gebruiken als diervoeder.
4. Zo min mogelijk emissie van fijnstof en endotoxines.
5. Klimaatneutraal produceren
6. Combineren van veel expertise

Kipster, De praktijk

1. Meerdere producten: ei, haantje (haanburgers) ,oude legkip (kipburger/schnitzel), mest (gedroogd in consumentenverpakking)
2. Een 5 jarig afzetcontract met Lidl
3. Klimaatneutraal ei: witte kip (efficiënter), voer (reststromen), wat er dan nog aan CO2 footprint is compenseren via zelf energie opwekken (zonnepanelen-kipsterstroom)
4. Volksgezondheid: fijnstof rondom en in de boerderij minimaliseren. In stal: via ionisatie 40-50% daling fijnstof. Via mechanische ventilatie met filter voor de resterende fijnstof nog eens met 90-95% laten dalen.
5. Ammoniak: voldoet aan de basis-eisen. Het systeem zorgt echter voor extra ammoniakreductie. Maar staat niet op RAV lijst. De inzet is om deze wel op de lijst te krijgen
6. Voldoet aan Milieukeur pluimvee

Opmerkelijkheden

1. 5 eieren voor 1,19 euro
2. Wil ook proberen eiwit uit gras te halen en dit ook kunnen voeren aan varkens en pluimvee zodat de ammoniak uitstoot bij koeien omlaag gaat
3. Mogelijk op termijn ook kippen voeren met insecten
4. Geur is bij Kipster niet op papier vastgelegd. Wordt hoogst waarschijnlijk verminderd door de filters
5. Uitbreiden in binnenland en buitenland. Lidl is ook europees op die manier is uitbreiding naar buitenland makelijk te realiseren
6. Voor 1 en 2 sterren is dit moeilijk te realiseren doordat de visuele cirkel van afzet, financiering, vergunning moeilijk te doorbreken is
7. De keuze van wat wij eten worden door de 5 inkooppartijen beslist.
8. Endotoxines zal de volgende discussie worden.

De rijke oogst... dilemma's voor opschalen

1. Alleen reststromen voeren geeft een behoorlijke beperking op de de omvang van de Veehouderij in Nederland
2. Investerings zoals bij Kipster zijn erg hoog voor de kleinere ondernemers
3. Kosten voor metingen zijn erg hoog
4. Traagheid bij financiering voor vernieuwing bij een reguliere bank
5. Kostprijs gedreven markt
6. Veel behoudende veehouders
7. Onderwijs is soms nog te ouderwets
8. Zorgt de markt voor opschalen, of moet de overheid ingrijpen?

De rijke oogst... Oplossingen

1. Regisseur die de leiding neemt in transitie van de veehouderij
2. Meer aandacht voor aanpassen in bestaande stallen
3. Subsidies voor metingen
4. Meer discussie in Nederland over de omvang van de Veehouderij, zelfvoorzienend of export land? Of bepalen de omvang van reststromen en het geteelde voer in eigen land de omvang?
5. Ruimte om te experimenteren met nieuwe systemen
6. Overheid moet goede systemen sneller toestaan. Deze moet denken in oplossingen, niet in problemen. Systeem kan in bestaande stal toegepast worden.

De rijke oogst... Oplossingen

1. Subsidie die nu voor innovatie gebruikt wordt inzetten om de 'ondergrens' boeren begeleiden te stoppen (rechten opkopen etc.)
2. Integrale aanpak van de overheid (overheid moet ook veranderen) integraliteit overheid
3. Druk is nodig om nieuwe systemen te maken.
4. De denkwijze moet anders: circulaire landbouw. Berekend is dat de stad Den Haag zichzelf met vlees kan voeden via het voeren van afvalstromen.
5. Belasting op vervuilende producten.
6. Kijk goed naar maatschappelijke organisaties. Zij zullen voor blijven lopen op maatschappelijke discussies.

Dromen naar de toekomst?

- Meer reststromen benutten als voer in veehouderij. Op voorwaarde dat het de volksgezondheid niet schaadt.
- Meer metingen (geur/NH₃/fijnstof) aan innovatieve stallen. En de uitkomsten publiceren.
- Meer bewustwording creëren mbt de onderliggende gedachte van Kipster: veehouderij voor verwaarden van reststromen.